

HRVATSKI LIST

izlazi svaki dan u 8 sati ujutro.

HRVATSKI LIST
u nakladnoj tiskari JOSIP
KRMPTIC u Puli
Custozza 1. Uredništvo
Šibanska ulica br. 34 —
Odgovorni urednik IVAN
MARKON u Puli. — Ruko-
pisi se ne vrataju. Ček.
rač. ans. post. bil. 26.796.

Broj 1131.

U Puli, utorak 3. rujna 1918.

godina IV.

Odlučni časovi u Hrvatskoj.

Što je ban izjavno zamolio audienciju, a ne putem ugarskog ministra predsednika, to nije pojava, koja treba da upada u oči. Ban Mihalović je, kako smo to već konstatovali, i dosad tako postupao za cijelo vrijeme svog banovanja, a te odgovara i njegovom visokom državopopravnom položaju i ugledu banske časti, koju obnaša. Ugarski ministar predsednik ne može stavljati smetnje, da hrvatski ban izjavno dolazi do kraja, kad god on to u interesu Hrvatske smatra za nužno.

"Hrv. Riječ" od 1. rujna.

Jedan od najsimpatičnijih ličnosti hrvatsko-srpske koalicije nesumnjivo je ban Mihalović. To je čovek, što se ne žaca, provesti u politici ono učelo, koje je postalo takodjer u političko-diplomatickom saobraćaju nužno, načelo posvemašnje skrenosti i odlučnosti. Bio jednostavan sellak ili bio ugarski ministar predsednik, to ne igra nikakve uloge; to je hrvatskom banu svejedno i gospodin Wekerle regbi da je čuo mnogo posve otvorenih reči od prvog zastupnika Hrvatske, a bilo je dobro, da ih je čuo.

Već iz uvodnog citata iz Hrvatske Riječi može se razabrat, da ni u koaliciji nema pristaša ona misao, prema kojoj bi hrvatski ban bio puklinski eksponentom ugarske vlade. Nepoverenje kojega god ugarski ministar predsednik nije za nas merodavno. Hrvatska nije ugarska krunovina a s Ugarskom je spojena nagodboni, koje se može i rešiti. Glavna je stvar, da uživa ban povremenje naroda, a u sadašnjem trenutku dokazat će se, da čitava poštana hrvatska javnost stoji za banom Mihalovićem, sto je svojim otvorenim i muževnim nastupom prekinuo sa starom tradicijom većine hrvatskih banova. Ako želi madžarska vlada da privremeno provede u praksi nekoje svoje imperialističke pohlepe, moće to učiniti jedino nasiljem, ali nipošto ne može računati s privolom poštene Hrvata i Srba.

Ban je Mihalović odabrao jedino pravi put, kad je kralja obavestio o madžarskim spletkama, ne obazrev se na to, da li će taj korak biti gospodinu Wekerelu po volji ili ne. Sto kani poduzeti gospodin Wekerle proti tom koraku, to se nas i ne tiče. Madžarsko je "carovanje" osnovano na veoma labavim temeljima. Nasilnim sredstvima postići će samo prolazne prednosti ali za to ćemo se upoznati s madžarskim metodama, što je veoma zdravo za budućnost, kad dodje vreme obračuna. Ta valjda ni sam dr. Wekerle ne misli više, da će i posle tog rata komandirati po miloj volji Hrvatskoj ili Jugoslaviji politički smer. Blće po Madžare dobro, da se susprežu u svojoj megalomanskoj političkoj strasti. Valjda si ne utvaraju više, da će narodić od 6 milijuna Madžara i 2 milijuna Židova posle tog užasnog rata terorizovati dvanaestmiličinski narod na jugu, ne ubrojiv ostale nemadžarske susede, na severu, zapadu i na istoku.

Dr. Wekerle kuša prisajediniti Bosnu i Hercegovinu Madžarskoj. Oko toga rade Madžari već dulje vremena svim mogućim sredstvima. U ovu su stvar hteli — kako izgleda — upleti takodjer hrvatsku vladu i hrvatskoga bana i kompromitovati ih u očima tu i inozemstva. Spletka nije uspela. Iz tog su madžarski listovi sagradili bansku krizu. Ali do banske krize ne može doći, dok hrvatski ban uživa poverenje svog naroda i krunе. Posve je sporedno pitanje, da li je ban Mihalović po volji gospodinu Wekerelu ili ne. Narod i ne želi onakvog bana, kakvog si predstavlja ugarski ministar predsednik.

"Obzor" javlja, da je Njegovo Veličanstvo već prihvatiло ostavku bana Mihalovića. Ali prema "Hrvatskoj Riječi" izgleda, da ban Mihalović nije uopće podneo ostavku; po našem shvaćanju nema za to ni razloga, a pogotovo danas ne, kad se svi merodavni i pošteni hrvatski listovi počamši od "Hrvatske Države" sve do "Novina" izjavljuju za bana i to možda prvi put za njegovog banovanja. Ne treba, da se hrvatska vlada, kako misli "Obzor", oslanja ni na Beč ni na Peštu, koji u hrvatskom pitanju vide samo svoje sebične interese; njezina je dužnost da se oslanja na narod, koji imade pravo da sam odlučuje o svojim interesima. Korak bana Mihalovića bio je korak u tom pravcu te je s toga žeo sveopće odobravanje. Ide se za tim, da se zaštiti narodna suverenost, a u tom pitanju nema i nesme u našim zemljama biti stranaka.

Cini se, da je i za Banovce kucnuo čas od luke, kad će objaviti svoju odlučnu volju, da hoće biti gospodarima u svojoj kući i da im je tudi već odavna dozvoljeno. Ne dvojimo o tome, da ćemo sada doživeti iskrenu koncentraciju narodnih sila.

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 2. (D. u.) Službeno se javlja: Ništa nova.

— Poglavica generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 2. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojne skupine naslednika prestolja Rupprechta i generala pukovnika pl. Böhna: Pretpoljski bojevi na obim stranama Lyse. Između Scarpe i Somme nastavio je Englez, na fronti širokoj 45 kilometara, svoje navale. Delovanje topništva proti položajnim pravim prostorima protivnikovim jugoistočno od Arrasa i na obim stranama Bapaume doprinelo je znatno k svojoj obrani. Žarišta bojeva pešadije bježaju: Hendecourt, Noreuil, levkasta polja istočno od Bapaume i između Riencourta i Bouchavesnes. Neprijatelj, koji je dobio na prostoru severno od Hendecourta i Cagnycourta, bio je u protunapadaju opet bačen prema Hendecourtu. Za Noreuil dugo se borilo. Ostao je u našem posedu. Na obim stranama Vaulx-Vraucourta slomile se nasrtaji oklopnih vozova, koji su navaljivali. Pri tom je sastreljila posadka nekog zrakoplova zrakoplovnog odjela 252 — poručnik Swertfeger i podnarednik Günther — jedan oklopni voz puščanim strojem, koji zapališe, dok se drugog rasprskalo dobro vodjenom topniškom paljicom. Jugoistočno od Bapaume odbilli smo u glavnom proti Villers-au-Flors upravljeni navale protivnikove. Severno od Somme zaustavili smo neprijatelja, koji je od rana jutra sa jakim silama nasrtao, u crti Sallay-St. Pierre-Šuma Vaast i istočno od Bouchavesnes-Mont St. Quentin. Peronne je zaposeo neprijatelj. Na obim stranama Nesle nastavio je Francuz svoje navale. Nakon veoma silne bubnjarske palje pokušao je ponovno duboko rasčlanjenim napadajima pešadije da prolomi položaj na Kanalu. Severno od pruge Nesle-Ham skršila je pričuvna pukovnija br. 56 pod vodstvom svog zapovednika majora pl. Löbecke svaki neprijateljski nasrtaj. Pri ponovnim napadajima u večer izbacila je opet u savezu s hesenskim satnijama pravljajućeg neprijatelja iz svojih crta. Poljsko topništvo, koje se spremilo s pešadijom na protunaspajt, imalo je pri uspehu blistvenu zaslugu. Južno od pruge Nesle-Ham odbili su Brandenburžani i Šlezijci neprijatelja potpunoma od svojih crta. I južno od Libermonta slomili su se u večer napadajući Francuza. Na obim stranama Noyona nije jučer bila neprijateljeva pešadija delatna nakon teških bojeva i za nju punih gubitaka dne 31. kolovoza. I između Olise i Aisne ostala je borbenaa delatnost ograničena ponajviše na bojeve topništva. Delomični nasrtaji neprijateljevi u nizini Aillée i severno od Soissons bili su odbijeni. — Ludendorff.

Rat.

Beč, 31. kolovoza. Javlja se: Talijansko vojnočko vođstvo pripravlja ponovno novu ofenzivu. Njegova za mesec srpanj osnovana velika navalna protiv gorske fronte i fronte na Plavi bila je prekrižana načim ofenzivnim udarcem dne 15. lipnja, pa i ako se usled našeg povučenja preko Plave i u gerama pridobivenom prostoru zaprečilo jake protunavale i protudarce neprijatelja, nije ipak došlo više do nove navale.

Francuski izveštaj od 31. kolovoza popodne: Tečajeni noći živahnii topovski boj u predelu severnog kanala, severno od Noyona i između Aillée i Aisne. U Champagni ostali su nemacki napadaji bez uspeha.

Francuski izveštaj od 31. kolovoza u večer: Tečajem dana trajao je boj skrajnom žestinom u predelu severnog kanala i severno od Soissons. Naše sa čete osvojile korak po korak zemljista te su postepeno osvojile centrum otpora neprijateljevog, kojega je žilavo branio. Osvojili smo područje na istočnom bregu kanala. Otpor je neprijatelja bio osobito žestok kod sela Chevilly, koje je konačno ostalo u našem posedu, iako ga neprijatelj bio dva puta osvojio. Zarobili smo 200 momaka. Severno od Happincourta i Morlincourta proširili smo stečeno zemljiste severno od Soissons, osvojili smo Juvigny i Crouty te po ljudom boju doprišli do zapadnog ruba Fleurya. Inade ništa novoga.

Francuski izvestaj od 1. rujna posle podne: Operacije nastavile su tečajem noći. Delovi francuske pešadije prekoračile kanal Somme istočno od Epenancourta. Dalje na jug zaposeli su Francuzi mesto Rouy-le-Petit te su dopremili 250 zarobljenika. U predelu severno od Soissons osvo-

jiše Francuzi Leury i više centara neprijateljskog otpora. Od priliike 1000 zarobljenika ostalo je u našim rukama.

Francuski izveštaj od 1. rujna na večer: Tečajem dana prilično jaka topovska palja u predelu i na severnom kanalu severno od Aillée. Ustalili smo se u sumi zapadno Coucy-le-Chateau južno od reke te smo osvojili selo Crecy-au-Mont. U ostalom je dan prošao mirno.

Engleski izveštaj od 31. kolovoza: Tečajem noći isteraše australske čete neprijatelja iz njegovih položaja istočno od Clerya te dopremiše mnogo zarobljenika i izvestan broj strojnih pušaka. Naše napredovanje kod tog mesta traje. Jučer popodne izvedoše engleske čete uspešna poduzeća severno od ceste Arras-Cambrai te osvojile važno uporište, poznato pod imenom Fainty-Serving-Farm, kao što i selo Eterpigny na istočnom bregu potoka Sensee. Na fronti Lyse drže naše čete La Couture i liniju reke Lawe od Vieille-Chapelle do Estrém Tetha (?), koja su sela u našem posedu. Približavamo se Douleuu. Osvojili smo železničku stanicu Bailleula i brežuljak istočno od mesta, što je poznat pod imenom Mont de Lille. Naše su čete unile u Branoutre te su osvojile zemljista severno od brda Kemmel.

Engleski Izveštaj od 31. kolovoza na večer: Kod odvražnog i sjajno provedenog noćnog poduzeća, što se pokrenulo velikom silom i poduzetim duhom, zaposedoše australiske čete brežuljak i mesto St. Quentin severno od Peronnea. Tlme su osvojili taktički važno uporište, koje vlada Peronneom i uglom Somme. Kod istog su poduzeća osvojile naše čete selo Feuillancourt te zarobile preko 15.000 (?) momaka. Naši sopstveni su gušći neobično neznačni. Jutros rano napadoše engleske čete na levoj strani Australaca s potpunim uspehom te osvojile šumu Cabrieres i zaravanak istočno i severno od njega. Kod toga su učinile znatan broj zarobljenika. Tečajem dana smo uspešno suzbili neprijateljske protunavale proti austrijskim i engleskim četama. Jutros rano suzbismo navale neprijatelja, vodjene s obiju strana ceste Bapaume-Cambrai s velikim silama, s teškim gubicima po neprijatelja. U tom su predelu dovršile engleske čete osvojenje Riencourt-les-Bapaumesa, kod čega su dopremile izvestan broj zarobljenika i topova. Osim toga dopremimo zarobljenika te popravimo naše položaje na nekoj mjestima između Vaulx-Vraucourta i Ballecourta. U tom su odsek u jake protunavale neprijatelja dovele ponovno do ljudih bojeva, a da se položaj nije bitno promenio. Dalje na sever izvedoše kanadske čete uspešna mesna poduzeća neposredno južno od ceste Arras-Cambrai. Neprijatelju su zadale teške gubite te zaplenile 15 strojnih pušaka. Između reke Sensee i Scarpe porinuše engleske čete svoje linije za nekih 1500 yarda unapred prema reci Trinquis. Teški gušći, koje smo zadali neprijatelju kod njegovih namjilanih navalna u prvom delu godine i teški gubici na mrtvima, ranjenima i zarobljenicima, koje je pretrpio kod niza uspehova ofenziva saveznika od 18. travnja dalje, prisili su neprijatelja da napusti izbočinu Lyse i bez borbe isprazni položaje od visokog taktičkog značenja, koje je bio osvojio sa velikim žrtvama. Naše su čete opet osvojile brdo Kemmel, te su doprele do opće linije Voormezee-Lindenhoek-Douliet te se približavaju Estaires. Naše su čete za petama neprijatelju, što se povlači te su dopremile izvestan broj zarobljenika.

Engleski izveštaj od 1. rujna u jutro: Sinoć poduzeo je neprijatelj opetovanje napadaju na naše nove položaje kod St. Quintina (kod Peronnea). Svaki je put pustio zarobljenika u našim rukama. Mi smo uznapredovali u smjeru Le Transloy. Tečajem noći poterasmo neprijatelja iz sela Bongatte i Ecourt-St. Mein, kod čega smo zarobili 100 momaka. Severno od ceste Arras-Cambrai dopremili smo s uspešne, manje akcije istočno od Haucourta 50 zarobljenika. U odseku Lyse traje naše napredovanje. Naše su čete prekoračile Lawe te se približuju cesti La-Basse-Estaires.

Engleski izvestaj od 1. rujna na večer: Jutros osvojile australiske čete Peronne, izakako su sinoć suzbile nemačke protunavale na Mont St. Quentin. Jutros su australiske čete u svezi s engleskim četama u 5 sati i 30 časaka nastavile napredovanje. Već rano u jutro osvojili su austrijski navalni bataljuni nemačke položaje zapadno i severno od Peronnea. Dok je trajao još žestoki boj među razrovanim cestama i razorenim zgradama grada, doproše do

